

Sociological Situations and Psychological Characteristics related to curious in Music Learning Behaviors of High School students¹

Theeraphong Bampenthan²
Narisara Peungposop³

Received: June 11, 2015

Accepted: July 6, 2015

Abstract

The purpose of this study aims to study the predictive power on curious in music learning behaviors of high school students on socio characteristic and psychological characteristic in overall group and biosocial factors group. The samples are consisted of 457 students who are high school students with music major at College of Music Mahidol University, Matthayom Sangkeet Wittaya Bangkok School, Wat Suthi Wararam School and Srinakharinwirot University Demonstration School (Secondary) which were selected by multistage random sampling. The research consisted of 10 instruments which were in the form of summated rating scale. The reliability with alpha coefficients was between .76 - .93. The data was analyzed by Stepwise Multiple Regression Analysis. The research findings were the important variables to predicted the curious in music learning behavior were musical information acceptance, goal setting for music study, achievement motive and relationship between music teachers and students which could predict the curious in music learning behavior at 57%. For the curious in music learning behavior in classroom, the important variables were positive attitude to the curious in music learning behavior, achievement motive, goal setting for music study, internal locus of control, relationship between music teachers and students, parent's music learning support, and the awareness of others expectations which could predicted curious in music learning behavior in classroom at 42.8%. For the curious in music learning behavior outside classroom, the important predictors were goal setting for music study, achievement motive, musical information acceptance, the others expectations awareness and internal locus of control which could predicted curious in music learning behavior outside classroom at 42.7%.

Keywords: Music Learning , Curious in music learning

¹ This article is a part of master thesis in Applied Behavioral Science Research, Srinakharinwirot University

² Graduate Student, Master degree in Applied Behavioral Science Research, Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University, E-mail : violist_pom@hotmail.com

³ Assistant Professor in Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot

สถานการณ์ทางสังคมและจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีของนักเรียน วิชาเอกดนตรีระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย¹

ธีรพงศ์ บำเพ็ญทาน²

นริศรา พิงโพธิ์สม³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อค้นหาตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญ และปริมาณการทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีทั้งในด้านรวมและด้านย่อย ได้แก่ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนในชั้นเรียน และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียน ของนักเรียนวิชาเอกดนตรีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเอกในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลจำนวน 457 คน เลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลด้วยแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ 10 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่และนำแบบวัดมาปรับปรุง มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟาอยู่ระหว่าง .54 ถึง .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีด้านรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสัมพันธ์ระหว่างครูดนตรีกับนักเรียน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 51.7 ทั้งนี้ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรีเป็นตัวแปรทำนายอันดับแรก สำหรับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียนนั้น เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี ความเชื่ออำนาจในตน ความสัมพันธ์ระหว่างครูดนตรีกับนักเรียน การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง และการรับรู้ความคาดหวังจากบุคคลรอบข้าง สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 42.8 ทั้งนี้ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีเป็นตัวทำนายอันดับแรก สำหรับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนนั้น การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง และความเชื่ออำนาจในตน สามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 42.7 ทั้งนี้ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรีเป็นตัวแปรทำนายอันดับแรก

คำสำคัญ: การเรียนดนตรี พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี

¹ ปริญญาโท วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

² นิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

E-mail : violist_pom@hotmail.com

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทนำ

การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในปัจจุบันได้สนับสนุนว่าดนตรีเป็นทักษะหนึ่งของมนุษย์ ดังที่ การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) ได้เสนอทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) จำแนกปัญญาของมนุษย์ไว้ 9 ด้าน (เยาวพา เตชะคุปต์. 2544; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ซึ่งรวมดนตรี (Musical Intelligence) ไว้ด้วยในทางเดียวกัน นักวิชาการต่างเห็นว่าดนตรีช่วยส่งเสริมพัฒนาการของมนุษย์ ดังที่ ฌอร์จ สุธัจฉิตต์ (2541) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของดนตรีต่อผู้เรียนไว้ว่า ดนตรีช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การตอบสนองทางอารมณ์ ช่วยพัฒนาการด้านภาษา ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อ ช่วยพัฒนาการด้านอารมณ์สุนทรีย์ มีจิตใจที่งดงามละเอียดอ่อน

ปัจจุบันมีการเรียนการสอนดนตรีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนดนตรีตามอัธยาศัยในโรงเรียนดนตรีเอกชน การเรียนดนตรีตามหลักสูตรแกนกลางในโรงเรียน หรือแม้แต่การเรียนดนตรีเป็นวิชาเอกสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งมีทั้งโรงเรียนที่เน้นผลิตนักเรียนด้านวิชาดนตรีโดยเฉพาะ และโรงเรียนที่ไม่ได้เน้นผลิตนักเรียนด้านวิชาดนตรีโดยเฉพาะ ทั้งนี้การเรียนดนตรีจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบมากมาย เช่น สภาพแวดล้อมการเรียนดนตรี วิธีการเรียนการสอน และแรงจูงใจ เป็นต้น การศึกษาวิชาดนตรีต้องอาศัยความชำนาญที่มีความต่อเนื่องกันไป วิชาดนตรีมีระดับความซับซ้อนมากขึ้นทั้งในแง่เทคนิค ต้องอาศัยความตั้งใจ อดทน และขยันฝึกฝนเป็นเวลานาน (อดิพร นฤนาทชีวิน. 2547) หนทางที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนดนตรีประสบความสำเร็จ เช่น การส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่

เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้ที่ตั้งใจเรียนมีความปรารถนาที่จะเรียนให้ได้คืออยู่เสมอมักประสบความสำเร็จมากกว่า (รุ่งโรสพส สติทธิเวทย์. 2534)

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่นักวิจัยต่างพบว่ามีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาต่าง ๆ คือ พฤติกรรมการใฝ่รู้ใฝ่เรียน และพฤติกรรมที่มีความสอดคล้องกัน เช่น พฤติกรรมตั้งใจเรียน พฤติกรรมการเรียน พฤติกรรมใฝ่หาความรู้ในการเรียน ความตั้งใจใฝ่รู้ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยพบว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน สรุปได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงความกระตือรือร้น สนใจใฝ่หาความรู้ (บังอร เกิดดำ. 2549) ต้องการศึกษาค้นคว้าความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ตนเองมีความรู้กว้างขวาง (รุจิรี ภู่อาระ และคนอื่น ๆ. 2535) และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนดนตรีและการเรียนการสอนทั่วไป ผู้วิจัยพบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมอันพึงประสงค์ต่าง ๆ ที่เป็นผลจากการมีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนที่น่าสนใจ เช่น การเรียนวิชาดนตรี หากผู้เรียนสนใจใฝ่หาความรู้ทางดนตรีจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนดนตรี ย่อมเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการเรียนดนตรี จากการศึกษาวิจัย พบว่าประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ (2546) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไวโอลิน พบว่าการมีผู้ปกครองหรือญาติที่น้องเล่นเครื่องดนตรีได้ การฟังดนตรีและประเภทของบทเพลง การเข้าชมการแสดงดนตรี ความต้องการของนักเรียนในการเรียนดนตรีกับความสนใจในดนตรี และการใช้จิตวิทยาของผู้ปกครอง ช่วยสนับสนุนการเรียนไวโอลินของนักเรียน สำหรับเสริมศรี ชื่นเชวง (2551) พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์

ทางบวกกับเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้วิชาดนตรี ได้แก่ เพศ ระดับชั้น บุคลิกภาพ ลักษณะมุ่งอนาคต นิสัยทางการเรียน การสนับสนุนของผู้ปกครอง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพในการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

จากตัวแปรที่พบดังกล่าว สอดคล้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ซึ่งมีหลักคือ การวิจัยเพื่อศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมควรพิจารณาสาเหตุหลายด้าน ดังที่ดวงเดือน พันธุนาวิน (2523) ได้กล่าวว่าควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางจิต ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม จึงจะอธิบายเหตุของพฤติกรรมได้ถูกต้อง ดังนั้น ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี โดยศึกษาทั้งปัจจัยจิตลักษณะของบุคคล ลักษณะสถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งข้อค้นพบจากการวิจัยจะสามารถนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้แก่ นักเรียนสำหรับครูและผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อค้นหาตัวแปรเชิงสาเหตุที่สำคัญ และปริมาณการทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีทั้งในด้านรวมและด้านย่อยของนักเรียนวิชาเอกดนตรีระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ด้วยกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียน พฤติกรรมการเรียน และพฤติกรรมตั้งใจเรียน ผู้วิจัยแบ่งพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีออกเป็น 2 ด้าน คือ การใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียน และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีด้วยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียน พร้อมกันนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นกรอบในประมวลเอกสารและกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี ได้แก่ 1) การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง 2) การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครูดนตรีกับนักเรียน และ 4) การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม ได้แก่ 1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 2) ความเชื่ออำนาจในตน กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ได้แก่ 1) เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี และ 2) การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี

นิยามปฏิบัติการ

พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี หมายถึง การแสดงออกซึ่งความกระตือรือร้นในการเรียนและแสวงหาความรู้ในวิชาดนตรีทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีความพยายามพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้จากการเรียนในชั้นเรียนมาใช้ทั้งด้านทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีและทฤษฎีดนตรี แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนในชั้นเรียน หมายถึง การกระทำที่แสดงออกถึงความสนใจขณะเรียนดนตรี เอาใจใส่ในการเรียนตลอดเวลาด้วยความกระตือรือร้น มีสมาธิ เตรียม

ความพร้อมทั้งตนเองและอุปกรณ์ในการเรียน รับผิดชอบในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ วัดโดยแบบวัด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ เป็นมาตรวัด ประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้น เรียนมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ 2) การใฝ่รู้ใฝ่เรียนโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียน หมายถึง การแสวงหาความรู้ทางดนตรีด้วยตนเอง เข้าร่วมวงดนตรี เข้าร่วมกิจกรรมดนตรี การสังเกต การเลียนแบบจากผู้มีประสบการณ์ การค้นคว้าจากเอกสาร และสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ รวมทั้งการฝึกซ้อมส่วนตัวและการเรียนดนตรีเพิ่มเติม เพื่อนำความรู้จากการค้นคว้า นอกห้องเรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ วัดได้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ โดยเป็นมาตรวัดประเมินค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียน มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

สถานการณ์ทางสังคม คือ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบบุคคลหรือเหตุการณ์ที่บุคคลนั้นกำลังเผชิญอยู่ เช่น การสนับสนุนจากบุคคลอื่น หรือความสัมพันธ์ระหว่างตนกับบุคคลอื่น การศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรด้านสถานการณ์ทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน และการเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง หมายถึง การช่วยเหลือด้านการเรียนดนตรีของบิดามารดา หรือผู้ปกครองต่อนักเรียนที่เรียนดนตรีใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ เช่น การให้ความสนใจ ให้คำติชมและให้คำปรึกษาและชี้แนะทางด้านการเรียนวิชา

ดนตรี ด้านสิ่งของ เช่น การจัดหาอุปกรณ์การเรียน และการสนับสนุนค่าเล่าเรียนวิชาดนตรี ด้านข้อมูลข่าวสาร เช่น การบอกกล่าวข้อมูลข่าวสารความเคลื่อนไหวทางดนตรีต่างๆ สามารถวัดได้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ ซึ่งเป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่าได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนดนตรีจากผู้ปกครองมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง หมายถึง การที่นักเรียนรับรู้จากผู้ปกครอง เพื่อน ครู อาจารย์ หรือบุคคลอื่น ๆ ที่ตนให้ความสำคัญ ได้ตั้งความคาดหวังต่อตนในการเรียนดนตรีให้ประสบความสำเร็จในระดับสูง เป็นผู้นำด้านดนตรีในกลุ่มที่ตนอยู่ หรือเป็นผู้สร้างชื่อเสียงให้กลุ่มได้ สามารถวัดได้จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตรวัด 6 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีการรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้างมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ความสัมพันธ์ระหว่างครูดนตรีกับนักเรียน หมายถึง การแสดงออกซึ่งทำที่ตอบสนองอันดีระหว่างครูกับนักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เช่น การร่วมมือในชั้นเรียน กล้าถาม กล้าพูดคุยกอย่างเหมาะสม การพูดคุยเรื่องอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาเรียนหลังชั้นเรียน หรือการที่นักเรียนกล้าเข้าพบครูนอกเวลาเรียน ซึ่งครูเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าพบได้อย่างเป็นกันเอง สามารถวัดได้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงขึ้นจากแบบวัดของ นีออน พิณประดิษฐ์ (2541) เป็นแบบวัดมาตรประเมินรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” จำนวน 15 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนสูง

แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี หมายถึง การที่นักเรียนได้รับหรือสนใจข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับดนตรี อุปกรณ์ดนตรี เทคโนโลยีดนตรี การแสดงดนตรี และกิจกรรมดนตรีอื่น ๆ จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ภาพยนตร์ หรือข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต สามารถวัดได้จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตรวัด 6 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีการเปิดรับนวัตกรรมทางดนตรีมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะเดิมเป็นลักษณะทางจิตใจที่ติดตัวบุคคลมา เกิดจากประสบการณ์ที่ได้รับจากปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวและสถานศึกษา มีลักษณะคงที่ ไม่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ โดยรวม (Magnusson; & Endler. 1977) ในการศึกษานี้มีตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง การที่นักเรียนมีความปรารถนาจะทำงานให้สำเร็จด้วยมาตรฐานที่สูงตามที่ตนได้ตั้งไว้ และใช้ความพยายามอย่างเต็มที่โดยไม่ท้อต่ออุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น สามารถวัดได้ด้วยแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของสกล เทียงแท้ และสุमितตรา เจิมพันธ์ (2546) เป็นแบบวัดมาตราประเมิณรวมค่า 6 ระดับ ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ประกอบด้วยข้อคำถาม 16 ข้อ นักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำต่าง ๆ ว่าเป็นผลจากการกระทำด้วยความสามารถของตน จากความ

ตั้งใจปฏิบัติของตน ไม่ใช่โชคกลางหรือพรสวรรค์ ไม่ว่าผลนั้นจะเป็นความสำเร็จหรือความล้มเหลวก็ตาม สามารถวัดได้จากแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน ที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบวัดของออร์พินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมณ และทัศนาก ทองภักดี (2540) ซึ่งเป็นแบบวัดลักษณะมาตราประเมิณค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

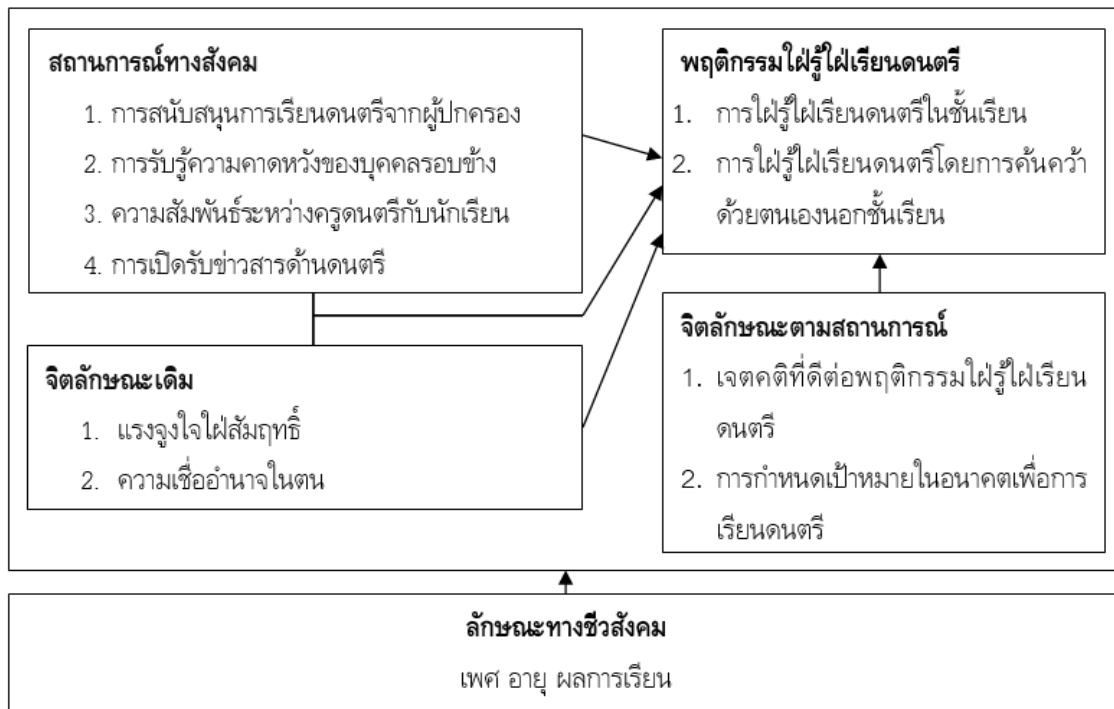
จิตลักษณะตามสถานการณ์ จิตลักษณะตามสถานการณ์เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่ จิตลักษณะตามสถานการณ์จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น เจตคติต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง หรือความเครียดในการเรียน เป็นต้น ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้มีตัวแปรภายใต้ปัจจัยด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ได้แก่ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี และการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี หมายถึง ปริมาณการรับรู้และค่านึงถึงคุณค่าโดยตระหนักถึงประโยชน์หรือโทษของพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี รู้สึกพึงพอใจที่จะปฏิบัติตนเป็นผู้มีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี และพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี สามารถวัดได้จากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบมาตรวัด 6 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี หมายถึง การตั้งเป้าหมายการเรียนดนตรีในปัจจุบันเพื่อเรียนดนตรีระดับที่สูงขึ้น เห็นคุณค่าใน

การเรียนดนตรีระดับอุดมศึกษาว่ามีความหมายและจำเป็นสำหรับตน โดยมีการควบคุมตนเองให้มีความเพียรพยายามในการฝึกซ้อมดนตรี ทบทวนความรู้ทางดนตรีอยู่เสมอ ตระหนักว่าตนมีความรักความชอบที่จะศึกษาต่อด้านดนตรี ประกอบอาชีพด้านดนตรี หรือเป็นผู้ที่มีความสามารถทางดนตรีใน

ระดับที่สูงในอนาคต วัดได้จากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัด 6 ระดับตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นักเรียนที่ได้คะแนนสูง แสดงว่ามีการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรีมากกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี ทั้งการใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียน และการใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่เรียนดนตรีเป็นวิชาเอก แบ่งเป็นโรงเรียนที่เน้นผลิต

นักเรียนด้านวิชาดนตรี และโรงเรียนที่ไม่ได้เน้นผลิตนักเรียนด้านดนตรี โดยไม่จำกัดประเภทเครื่องดนตรีที่เรียน และได้คัดเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิด้วยประเภทโรงเรียนที่เน้นผลิตนักเรียนด้านวิชาดนตรี และโรงเรียนที่ไม่เน้นผลิตนักเรียนด้านวิชาดนตรี ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มแบบแบ่งกลุ่มจากห้องเรียนต่าง ๆ และขั้นที่ 3 เป็นการสุ่มอย่างง่ายจากนักเรียนทั้งหมด จากการสุ่มดังกล่าว ได้โรงเรียนที่เน้นผลิตนักเรียนด้านวิชาดนตรี ได้แก่ โรงเรียนมัธยมสังคีตวิทยาลัย กรุงเทพมหานครและวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วน

โรงเรียนที่ไม่ได้เน้นผลิตนักเรียนด้านวิชาดนตรี ได้แก่ แผนการเรียนศิลป์-ดนตรี โรงเรียนวัดสุทธิวราราม แลริชาเอกศรียางศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) รวมจำนวน 457 คน

เครื่องมือที่ใช้และคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้มีจำนวน 10 ฉบับ มีทั้งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่ ปรับปรุงจากแบบวัดชุดมาตรฐาน และนำแบบวัดชุดมาตรฐานมาใช้ โดยผู้วิจัยนำไปทดลองใช้แล้วหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาความเที่ยงตรง ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่น จนได้เครื่องมือที่นำไปใช้จริง ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง .54 ถึง .90

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ลักษณะ ชีวสังคมและคุณลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีด้วยกลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

สรุปผลการศึกษา

ส่วนต่อไปนี้เป็นนำผลการเสนอผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน โดยวิเคราะห์ผลทั้งพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียน และพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี

โดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียน รวมทั้งพิจารณาวิเคราะห์แยกตามกลุ่มนักเรียนโดยรวมและกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม พบผลดังนี้

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบผลสำคัญ 3 ประการ คือ *ประการแรก* ตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี (ตาราง 1) ในกลุ่มรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีได้ร้อยละ 51.7 ทั้งนี้ตัวแปรสำคัญที่เข้าทำนายอันดับแรก ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี เมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคม พบค่าทำนายสูงสุดในกลุ่มเพศหญิง โดยมีตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีได้ร้อยละ 61.2 ส่วนค่าทำนายต่ำที่สุดพบในกลุ่มผลการเรียนต่ำ โดยมีตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีได้อย่างมีนัยสำคัญได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีได้ร้อยละ 40.3

ประการที่สอง ตัวแปรที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียน (ตาราง 2) ในกลุ่มรวมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี

ตาราง 1 คำร้อยละการทำงานและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปรที่มีต่อพฤติกรรมการไม่รู้ใฝ่เรียนตนตรีนอกเรียนที่มีลักษณะทางชีวสังคมต่างๆ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ตัวทำนาย		R ²	F	b	Beta	t	a	SE
		ตามลำดับ	ความสำคัญ							
รวม	457	4, 8, 5, 3	ตามลำดับ	.517	121.114*	.417, .400, .461, .175	.254, .333, .238, .138	5.378, 8.283, 6.773, 3.424	31.305	3.847
เพศชาย	249	3, 8, 5	ตามลำดับ	.514	86.259*	.424, .410, .526	.360, .322, .285	7.348, 6.538, 5.988	35.041	8.373
เพศหญิง	208	4, 8, 5	ตามลำดับ	.612	107.452*	.826, .388, .418	.479, .300, .208	8.714, 5.662, 4.530	24.777	5.102
อายุมาก	252	4, 8, 5, 3	ตามลำดับ	.551	75.886*	.375, .485, .416, .248	.220, .394, .212, .183	3.717, 7.604, 4.530, 3.711	27.001	5.266
อายุน้อย	205	4, 5, 8	ตามลำดับ	.479	61.687*	.598, .528, .301	.103, .102, .082	.382, .275, .238	36.404	5.645
ผลการเรียนสูง	251	4, 8, 5, 3	ตามลำดับ	.603	93.472*	.517, .386, .603, .141	.096, .057, .097, .067	5.397, 6.783, 6.240, 2.103	22.233	5.069
ผลการเรียนต่ำ	206	8, 4, 5, 6	ตามลำดับ	.403	33.860*	.467, .291, .361, .215	.373, .181, .210, .319	5.250, 2.336, 3.627, 2.292	39.588	6.508
โรงเรียนเน้นตนตรีน	387	4, 8, 5, 3	ตามลำดับ	.508	98.723*	.364, .392, .491, .183	.227, .317, .256, .149	4.427, 7.203, 6.510, 3.383	33.218	8.373
โรงเรียนไม่เน้นตนตรีน	70	4, 6, 5	ตามลำดับ	.593	32.061*	1.221, -.517, .346	.719, -.317, .183	8.755, -3.839, 2.265	47.677	10.814

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ : 1 คือ การสนับสนุนการเรียนตนตรีนอกเรียนจากผู้ปกครอง 2 คือ การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง 3 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูตนตรีนอกเรียน 4 คือ การเปิดรับข่าวสารด้านตนตรีนอกเรียน 5 คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 6 คือ ความเชื่ออำนาจในตน 7 คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการไม่รู้ใฝ่เรียนตนตรีนอกเรียน 8 คือ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนตนตรีนอกเรียน

ตาราง 2 ค่าร้อยละการทำนายและค่าความสำคัญของแต่ละตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปรที่มีต่อพฤติกรรมการไม่รู้ไม่เรียนตนตรีในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีลักษณะชีวสังคมต่างๆ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ตัวทำนาย		R ²	F	b	Beta	t	a	SE
		ตามลำดับ	ความสำคัญ							
รวม	457	7, 5, 8, 6, 3, 1, 2	ตามลำดับ ความสำคัญ	.428	48.024*	.159, .207, .134, .142, .075, .082, -.083	.237, .201, .209, .159, .111, .114, -.104	3,859, 5,204, 4,232, 3,570, 2,021, 2,686, -2,155	13,991	2,448
เพศชาย	249	3, 5, 8, 6, 1		.468	42.749*	.238, .200, .108, .175, .084	.365, .195, .153, .196, .115	6,085, 3,863, 2,814, 3,535, -2,267	11,220	3,208
เพศหญิง	208	7, 4, 5		.433	51.976*	.223, .264, .203	.391, .295, .195	4,580, 3,878, 3,490	15,253	3,331
อายุน้อย	205	7, 5, 6, 1		.463	43.152*	.243, .201, .202, .078	.399, .197, .237, .108	6,068, 3,579, 3,738, 2,000	15,315	3,260
อายุมาก	252	7, 5, 8, 3, 6		.392	31.686*	.133, .220, .141, .124, .110	.184, .211, .228, .172, .119	2,288, 3,934, 4,045, 2,429, 2,023	13,265	3,489
ผลการเรียนสูง	251	7, 8, 5, 2, 4, 1		.453	33.643*	.218, .153, .188, .160, .166, .083	.306, .252, .163, -.200, .186, .111	4,403, 3,603, 3,043, -3,185, 2,575, 2,010	15,929	3,227
ผลการเรียนต่ำ	206	7, 5, 6, 8		.336	25.371*	.146, .210, .195, .102	.235, .242, .251, .161	2,937, 4,056, 3,738, 2,214	18,275	3,490
โรงเรียนเน้นดนตรี	387	7, 5, 6, 8, 3		.441	60.216*	.150, .228, .169, .114, .086	.222, .219, .186, .169, .128	3,408, 5,296, 3,993, 3,724, 2,196	13,685	2,511
โรงเรียนไม่เน้นดนตรี	70	4, 1		.288	13.552*	.280, .132	.397, .233	3,501, 2,054	30,269	3,990

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ: 1 คือ การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง 2 คือ การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง 3 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณดนตรีกับนักเรียน 4 คือ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี
5 คือ แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ 6 คือ ความเชื่ออำนาจในตน 7 คือ เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการไม่รู้ไม่เรียนตนตรี
8 คือ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี

ตาราง 3 ค่าร้อยละการทำนายและลำดับความสำคัญของตัวทำนายต่าง ๆ ของตัวแปรอิสระ 8 ตัวแปรที่มีต่อพฤติกรรมการไม่รู้ไม่เรียนคนตรีโดย การค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนของนักเรียนที่มีลักษณะวิชาสังคมต่าง ๆ

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ตัวทำนายตามลำดับ ความสำคัญ	R ²	F	b	Beta	t	a	SE
รวม	457	8, 5, 4, 2, 1, 6	.427	55.794*	.243, .260, .270, .161, -.079, -.091	.312, .207, .254, .165, -.090, -.084	6.135, 5.321, 5.084, 3.417, -2.148, -2.076	16.247	2.963
เพศชาย	249	8, 5, 3, 2	.371	36.011*	.211, .285, .137, .178	.263, .245, .184, .177	4.203, 4.449, 3.284, 3.006	15.274	3.632
เพศหญิง	208	4, 8, 6, 5	.551	62.400*	.548, .233, .233, .211	.490, .318, -.211, .162	7.495, 5.437, -3.997, 3.256	11.518	3.829
อายุน้อย	205	4, 5, 2, 8, 1	.363	22.665*	.267, .316, .189, .166, -.138	.258, .249, .190, .198, -.153	3.506, 4.148, 2.714, 2.509, -2.409	16.035	4.275
อายุมาก	252	8, 5, 4, 2	.476	56.205*	.278, .211, .223, .144	.373, .167, .205, .148	5.595, 3.320, 3.493, 2.516	11.619	3.377
ผลการเรียนสูง	251	4, 8, 5, 6, 2	.558	61.855*	.363, .190, .402, -.193, .142	.345, .264, .295, -.174, .151	5.887, 4.334, 6.368, -3.596, 2.714	8.723	3.480
ผลการเรียนต่ำ	206	8, 5, 4	.311	30.377*	.336, .169, .177	.386, .141, .159	5.215, 2.301, 2.129	19.241	4.216
โรงเรียนประเภทที่ 1	387	8, 5, 4, 2, 1	.387	48.158*	.241, .280, .181, .189, -.095	.303, .227, .174, .190, -.112	5.449, 5.127, 3.366, 3.694, -2.391	15.590	2.938
โรงเรียนประเภทที่ 2	70	8, 4, 6	.637	38.662*	.203, .688, -.382	.277, .571, -.329	2.770, 5.659, -3.906	23.852	5.721

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หมายเหตุ : 1 คือ การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง 2 คือ การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง 3 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูดนตรีกับนักเรียน 4 คือ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี
5 คือ แรงจูงใจไม่สมัครใจ 6 คือ ความเชื่ออำนาจในตน 7 คือ เจตคติที่ต่อพฤติกรรมไม่รู้ไม่เรียนดนตรี 8 คือ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี

ความเชื่ออำนาจในตน ความสัมพันธ์ระหว่างครูดนตรี และนักเรียน การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง และการรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียนได้ ร้อยละ 42.8 และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคมแล้ว พบค่าทำนายสูงสุดในกลุ่มเพศชาย โดยมีตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูดนตรีกับนักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี ความเชื่ออำนาจในตน และการสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง ซึ่งร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียนได้ร้อยละ 46.8 ส่วนค่าทำนายต่ำที่สุดพบในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่เน้นด้านดนตรี โดยมีตัวแปรสำคัญได้แก่ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี และการสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง ซึ่งร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีได้ร้อยละ 28.8

ประการที่สาม พฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี โดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียน (ตาราง 3 หน้า 14) พบว่าในกลุ่มรวม ตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี การรับรู้ความคาดหวังของบุคคลรอบข้าง การสนับสนุนการเรียนดนตรีจากผู้ปกครอง และความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนได้ร้อยละ 42.7 และเมื่อพิจารณาในกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคมแล้ว พบค่าทำนาย

สูงสุดในกลุ่มโรงเรียนที่ไม่เน้นดนตรี โดยมีตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี การเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี และความเชื่ออำนาจในตน ซึ่งร่วมกันทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนได้ร้อยละ 63.7 ส่วนค่าทำนายต่ำที่สุดพบในกลุ่มผลการเรียนต่ำ โดยมีตัวแปรสำคัญที่ทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกชั้นเรียนได้แก่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี ซึ่งร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 31.1

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาปริมาณการทำนายพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี กล่าวได้ว่านักเรียนดนตรีจะมีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีนั้น มีปัจจัยต่าง ๆ มาเกี่ยวข้อง 3 กลุ่มตัวแปร ได้แก่ กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ทางสังคม กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) ที่กล่าวว่า (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2541: 105-108; อ้างอิงจาก Magnusson; & Endler, 1977) พฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุที่สำคัญอย่างน้อย 4 ประการ คือ 1) สาเหตุทางสถานการณ์ เป็นสาเหตุภายนอกตัวบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรม เช่น การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้าง วิธีการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และบรรทัดฐานทางสังคม เป็นต้น 2) สาเหตุทางจิตลักษณะเดิม เป็นสาเหตุทางจิตใจภายในตัวบุคคลที่

ติดตัวมาแต่ดั้งเดิมซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรม เช่น ความเชื่ออำนาจในตน เหตุผลเชิงจริยธรรม เอกลักษณ์แห่งตน เป็นต้น 3) สาเหตุร่วมระหว่างจิตลักษณะกับสถานการณ์ที่เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) โดยมีตัวแปรทางจิตลักษณะเดิมกับตัวแปรทางสถานการณ์ ที่ส่งผลต่อตัวแปรตามตัวหนึ่ง เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบหนึ่ง (สถานการณ์) กับ ความเชื่ออำนาจในตน (จิตลักษณะเดิม) ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นต้น และ 4) สาเหตุทางจิตลักษณะเดิมตามสถานการณ์ หรือที่เรียกว่าปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic Interaction) ซึ่งเป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ เช่น ความเครียดในการทำงานและเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง

2. เมื่อพิจารณาการใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในแต่ละด้าน พบว่าในด้านรวมนั้น ตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนายเป็นอันดับแรกคือการเปิดรับข่าวสารด้านดนตรี ปัจจุบันนี้นักเรียนสามารถเข้าถึงข่าวสารทางดนตรีได้ง่ายและสะดวกรวดเร็วจากช่องทางที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เมื่อเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตแล้ว ก็สามารถค้นหาความรู้มากมายได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการ ดังนั้น นักเรียนที่มีการเปิดรับข่าวสารด้านดนตรีมาก ย่อมเป็นผู้ที่เห็นคุณค่าของการศึกษาดนตรีว่ามีประโยชน์ต่อตนเอง

3. สำหรับพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียน พบว่าตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนายเป็นอันดับแรกมากสุดในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย คือเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี ทั้งนี้เจตคติประกอบด้วยความรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อย

เพียงใด ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งหนึ่ง บุคคลนั้นจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไป ในทางที่สอดคล้องกับการประเมินค่าต่อสิ่งนั้นว่ามีประโยชน์หรือไม่ ตัดสินจากความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2531:65. อ้างถึงใน จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ. 2551) ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า นักเรียนที่เห็นประโยชน์ของการประพฤติตนเป็นผู้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีย่อมมีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีมาก สอดคล้องกับการศึกษาของสุมิตรา เจิมพันธ์ (2545) พบว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มาก จะมีพฤติกรรมเตรียมตัวก่อนเรียน พฤติกรรมขณะเรียน พฤติกรรมหลังเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์น้อย

4. ส่วนพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกห้องเรียน จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่าตัวแปรที่เข้าสู่สมการทำนายเป็นอันดับแรกมากสุดในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยตามลักษณะชีวสังคมคือการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรี ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความน่าสนใจ กล่าวคือ ผู้ที่มีการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้น จำเป็นต้องมีการฝึกฝน ทบทวน และหาความรู้นอกห้องเรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากวิชาดนตรีเป็นวิชาที่ว่าด้วยทักษะ และทักษะนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องมีการทำซ้ำบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ ซึ่งในการเรียนดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้น มหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยดนตรีต่างให้ความสำคัญกับการสอบปฏิบัติ โดยจะมีบทเพลงมาตรฐานกำหนดให้ ซึ่งนอกจากนักเรียนจะต้องให้ครูสอนใน

เวลาเรียนวิชาปฏิบัติดนตรีที่โรงเรียนแล้ว นักเรียนยังมีความจำเป็นต้องฝึกซ้อมส่วนตัว และนักเรียนดนตรีส่วนมากจะมีครูสอนปฏิบัติเครื่องดนตรีส่วนตัวอาจเป็นการเรียนกับครูที่บ้าน หรือที่สถาบันดนตรีเอกชนต่าง ๆ นอกจากนั้นยังมีความรู้ดนตรีมากมายที่ไม่ได้อยู่ในห้องเรียน เช่น ศัพท์สังคีต หรือความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัฒนธรรมดนตรี ทั้งนี้ นักเรียนที่มีการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรีย่อมมีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองมาก

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1. จากข้อค้นพบว่าการเปิดรับข่าวสารมากทำให้มีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีมากขึ้น สามารถนำมาเป็นแนวทางให้กับครูและโรงเรียนในการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข่าวสารหรือแหล่ง ข้อมูลด้านดนตรีเพื่อเพิ่มช่องทางการรับข่าวสารให้แก่ นักเรียน เช่น การตีพิมพ์ประกาศป้ายประชาสัมพันธ์ หรือการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าของการเปิดรับข้อมูลข่าวสารดนตรีมากขึ้น ส่วนตัวนักเรียนเองนั้น ควรใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ด้านข่าวสารดนตรีได้มากขึ้น เช่น ตอบรับข่าวสารจากเว็บไซต์หรือเพจที่เกี่ยวกับดนตรีผ่านทางคอมพิวเตอร์หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เป็นต้น

2. จากข้อค้นพบว่าเจตคติที่ดีต่อการใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีมากทำให้มีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีในชั้นเรียนมากขึ้น ครูและผู้ปกครองช่วยพัฒนาเจตคติที่ดีดังกล่าวได้มาก โดยให้การเสริมแรงเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี หรือช่วยแนะนำประโยชน์ของการมีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีให้นักเรียนทราบ หรืออาจจัดกิจกรรมดนตรีที่เน้นการชี้

ถึงประโยชน์ของการประพฤติตนเป็นผู้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี เป็นต้น

3. จากข้อค้นพบว่าการกำหนดเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรีมากทำให้มีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้นเรียนมากขึ้น ผู้ปกครองและครูสามารถส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมดนตรีต่าง ๆ มีโอกาสพูดคุยทำความรู้จักกับผู้ที่มีความสำเร็จด้านดนตรีเป็นแบบอย่างได้ เพื่อให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นผู้ที่มีความสนใจในวิชาซีพดนตรี เป็นนักดนตรีหรือเป็นผู้ที่มีทักษะดนตรีในระดับสูงเหมือนอย่างบุคคลตัวอย่าง และเมื่อนักเรียนมีความสนใจตั้งเป้าหมายในอนาคตเพื่อการเรียนดนตรีให้กับตนเองแล้วก็จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีโดยการค้นคว้าด้วยตนเองนอกห้องเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. สำหรับผู้ที่มีความสนใจศึกษาพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรีหรือพฤติกรรมใกล้เคียงต่อไปนั้น อาจศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ประเภทของเครื่องดนตรีที่เล่นเป็นเครื่องมือเอก ลักษณะมุ่งอนาคต ความมุ่งมั่น หรือการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง หรืออาจทำการศึกษาตัวแปรผลที่เกิดจากพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี เช่น ระดับทักษะดนตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรี เป็นต้น

2. ในเชิงวิธีวิทยาการวิจัย ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจคุณลักษณะของตัวแปรเชิงเหตุ หรือข้อมูลเชิงลึกที่เกี่ยวกับการถ่ายทอดทางสังคมเพื่อให้เกิดพฤติกรรมใฝ่รู้ใฝ่เรียนดนตรี เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน พันธุมนาวิ. (2523). *การวิจัยชั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์*. ใน เอกสารประกอบการฝึกอบรมการวิจัยชั้นสูงทางพฤติกรรมศาสตร์.

กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.

บังอร เกิดดำ. (2549). *องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะใฝ่รู้ใฝ่เรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา).

สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนไวโอลิน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2544). *การพัฒนาพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. ในเอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก” ณ หอประชุมใหญ่ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ 25-27 ตุลาคม 2544.

รัฐเกล้า ชาตะวราหะ. (2543). *ผลของการเตือนตนเองของผู้เรียน และพฤติกรรมคาดหวังของครูที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรับรู้ความสามารถของตน และความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อิสลามวิทยาลัยแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รัฐโสฬส สิทธิเวทย์. (2534). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการปฏิบัติตนอย่างมีพรหมวิหารสี่ของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

รุจิ ภูสาร และคนอื่นๆ. (2535). *แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

เสริมศรี ชื่นเชวง. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อรูปแบบการเรียนรู้อัตนตรีของนักเรียนโรงเรียนดนตรีสยามกลการนุชญา สาขาสี่ลมเขตบางรัก กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อติพร นฤนาทชีวิน. (2547). *แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนดนตรีของวัยรุ่นที่เรียนดนตรีในเขตกรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

Magnusson, D.; & Endler, N.S. (1977).

Personality at the crossroads: Current issues in interactionism psychology.

New Jersey: LEA Publishers: 18-21.

